

6.6.2002

Puolustusministeriö

PUOLUSTUSMINISTERIÖN TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2001

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tänään päättänyt antaa puolustusministeriön tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2001 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan puolustusministeriölle. Tarkastuksen on suorittanut tarkastaja Jaakko Eskola ja sitä on valvonut tarkastuspäällikkö Hannu Taunula. Tarkastukseen sisältyvän järjestelmätarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja, JHTT Tuula Laitinen ja tarkastusta on tältä osin valvonut tarkastuspäällikkö, CISA Pentti Mykkänen.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut puolustusministeriön tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja muuhun laskenta-toimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen perusteella esitetään seuraavaa.

TILINPÄÄTÖS JA LASKENTATOIMI**Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, laskelmien tarkastelu ja kirjanpito**

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi ovatko tilinpäätöslaskelmat olennaisilta osiltaan oikein laaditut. Kirjanpidon tarkastusta on kohdennettu riskianalyysiin perustuen.

Tilinpäätöslaskelmat, jotka koostuvat talousarvion toteutumalaskelmasta, tuotto- ja kululaskelmasta sekä taseesta on tarkastuksessa todettu laadituiksi säännösten mukaisesti.

Puolustusministeriön raportointi liitteessä 12 Talousarviossa myönnetyt valtuudet sekä niiden käyttö ja käytöstä aiheutuvat menot antaa puolustusministeriön käytettävissä olevista talonrakennusvaltuuksista ja niiden käytöstä virheellisen kuvan. Puolustusministeriön tilinpäätöksen liitteessä 12 esitettyihin vuonna 2001 käytettävissä oleviin valtuuksiin sisältyy myös vuonna 2000 jo käytettyjä valtuuksia noin 45 miljoonaa markkaa. Tältä osin myös Valtiokonttorille ilmoitetut tiedot ovat virheelliset.

Muilta osin tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitetyt tiedot on tarkastuksessa todettu esitetyiksi talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla.

Tilinpäätösasiakirjassa on esitetty tilinpäätöslaskelmien tarkastelu talousarvioasetuksen mukaisesti.

Kirjanpidon tarkastuksen perusteella arvioituna voidaan kirjanpitoa pitää asianmukaisesti järjestettynä ja hoidettuna.

Tuloksellisuuden kuvaus, maksullisen toiminnan kannattavuustiedot ja näiden perustana oleva laskentatoimi

Tuloksellisuuden kuvauksen suoritettujen ja kustannusvastaavuuslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa ja edellä mainittujen tietojen perustana olevaa laskentatoimintaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi sisältävätkö tuloksellisuuden kuvaus ja kustannusvastaavuuslaskelmat olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot. Tuloksellisuuden kuvauksen vaikuttavuustietojen osalta on arvioitu esitettyjen tietojen riittävyttä kokonaisuutena.

Puolustusministeriön toimintakertomuksessa esitetyt tuloksellisuustiedot ovat pääasiassa erilaisten toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen sanallisia kuvauksia. Taloudellisuutta ja tuottavuutta tai tulosalueittaisia kustannus- ja kustannuskehitystietoja ei ole esitetty. Näin ollen tuloksellisuudesta esitettyjä tietoja ei voida pitää riittävinä. Nyt esitettyjä tietoja voidaan pitää luotettavina. Vaikuttavuustietoja voidaan kokonaisuutena pitää riittävinä.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmassa ei ole esitetty vertailutietoja kahdelta edelliseltä vuodelta, joten tietoja ei voida pitää riittävinä. Nyt esitettyjä tietoja voidaan pitää luotettavina.

Tuloksellisuuden kuvauksen ja kustannusvastaavuuslaskelmien perustana olevaa laskentatointoa voidaan pitää asianmukaisesti järjestettynä ja hoidettuna.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyssissä ja tarkastettu laskenta-toimen ja tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä sekä päivittäistavarahankintojen toimintoketjun ja palkkahallinnon sisäisen valvonnan osalta.

Tilintarkastukseen sisältyvässä järjestelmätarkastuksessa on tarkastettu puolustusministeriön käytössä olevan taloushallintojärjestelmän käyttöä ja siihen liittymistä tulevan tiedon oikeellisuutta sekä näiden järjestelmien käyttöön liittyvää tietoturva. Tarkastetuilla alueilla sisäisessä valvonnassa ei havaittu olennaisia puutteita.

Puolustusministeriön vuoden 2002 alusta voimaan tullut taloussääntö on olennaisesti puutteellinen. Taloussääntö tulee viipymättä saattaa Valtiokonttorin määräyksen 20/03/2001 tarkoittamalle tasolle.

Puolustusministeriön päivittäistavarahankintojen sisäisen valvonnan osalta tarkastuksessa on tullut esiin olennaisia puutteita. Puutteita havaittiin hankintamenettelyissä, hankintojen ohjeistuksessa sekä dokumentoinnissa.

TULOSTAVOITTEET HALLINNONALALLA JA HALLINNONALAN TOIMINTAKERTOMUSTIEDOT

Tulostavoitemenettelyt hallinnonalalla

Puolustusministeriön hallinnonalalla ministeriö on asettanut keskeisille toiminnan osa-alueille tulostavoitteita. Asetettujen tulostavoitteiden puutteeksi puolustusministeriö- ja puolustusvoimat- tiliviraston osalta on todettava, että ne eivät sisällä taloudellisuutta ja tuottavuutta kuvaavia tavoitteita. Toisaalta hallinnonalan erityistoiminnot jossain määrin rajoittavat tulostavoitteiden esittämisen ja raportoinnin laajuutta. Mikäli toimivia taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteita ei perustelluista syistä voida asettaa, tulee ministeriön asettaa tulosalueittaisia kustannustavoitteita. Puolustushallinnon rakennuslaitokselle on asetettu toimivia ja mitattavia taloudellisuus- ja tuottavuustavoitteita osalle sen toiminnasta.

Toimintakertomuksen selvitys hallinnonalalle siirtomenoihin myönnettyjen määrärahojen vaikuttavuudesta

Hallinnonalan siirtomenot ovat vähäisiä ja tältä osin on esitetty riittävät tiedot.

Katsaus ministeriön toimialaan kuuluvaan liike- ja muuhun taloudelliseen toimintaan

Puolustusministeriön toimintakertomuksessa esitettyjä tietoja ministeriön toimialaan kuuluvaan liike- ja muuhun taloudelliseen toimintaan voidaan pitää riittävinä. Toimintakertomuksessa on esitetty tunnuslukuja VPU Pukutehdas Oy:n toiminnasta täydennettynä lyhyellä kirjallisella analyysillä. Hallinnonalan tilivirastojen maksullisesta toiminnasta on esitetty yhteenvetotaulukko. Tilivirastojen maksullisesta toiminnasta esitettyjen tietojen luotettavuutta on käsitelty tilivirastojen tilintarkastuskertomuksissa.

Toimintakertomustiedot kokonaisuudessaan

Hallinnonalan toimintakertomuksessa on esitetty keskeiset tiedot hallinnonalan toiminnasta. Esitettyjen tietojen puutteina on todettava taloudellisuus- ja tuottavuustietojen sekä kustannuskehitystä kuvaavien tietojen vähäisyys.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄDÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säädöksiä on noudatettu.

ILMOITUSVELVOLLISUUS VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTOLLE

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momenttiin perustuen puolustusministeriön tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle

30.8.2002 mennessä mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt päivittäis-tavarahankintojen sisäisen valvonnan parantamiseksi.

Tarkastusneuvos, JHTT

Erkki Mäki-Ranta

Tarkastaja

Jaakko Eskola

TIEDOKSI Valtiontilintarkastajat
Valtiovarainministeriö
Puolustusministeriön kansliapäällikkö
Valtiokonttori